

Agresszívabban vonhatják be a magánhitelezőket

Ciprus és talán az európai válságkezelés is alapvetően megváltozhat a hétvégi megállapodás után – és a legtöbb elemző szerint nem előnyére.

Alaposan megváltozott a vasárnap éjjel elért ciprusi megállapodás elemzői megítélése, miután Jeroen Dijsselbloem, az európai pénzügyminiszterek csoportjának holland elnöke arról beszélt egy Reutersnak adott interjújában, hogy ez a megállapodás lehet a következő bankválságokra adott európai válaszok mintája. Az eurócsoporthoz elnöke – négy nappal azután, hogy a ciprusi helyzet és a rá adott válasz egyediségét hangsúlyozta – ezzel éppen hogy azt szeretné volna kiemelni, hogy az adósságválság hőfokának csökkenése lehetővé teszi, hogy mostantól ne közpénzekből mentsék ki a pénzügyi intézeteket, hanem a befektetők (ebben az esetben a betétesek) kényszerüljenek vállalni a kockázatot. A holland pénzügyminiszter szerint ez azért kedvező, mert mostantól az európai mentőalap (ESM) kifizetéseinek megfontolása előtt bevonhatják a bankok hitelezőit.

Mivel Ciprus gazdasága az Európai Unió GDP-jének 0,2 százalékát teszi ki, a parányi szigetország válságának korábban is az volt az igazi tétje, hogy milyen üzenetet küld és milyen precedenst teremt az eurózóna többi

része számára. Dijsselbloem nyilatkozata – reagáltak sokan – valójában azt jelenti, hogy ugyanaz az euró, attól függően, hogy melyik ország melyik bankjában van, érhet egy eurót, de esetenként akár ennél jóval kevesebbet is. A meggyengült pénzügyi rendszerű eurózóna-tagok betétesei például Olaszországban, Spanyolországban vagy akár Franciaországban ennek megfelelően mérhetik fel megtakarításaik biztonságát. És bár a legrosszabb lehetőséget elkerülték az európai és ciprusi vezetők – tehát a szerződések és garanciák sorával védett 100 ezer euró alatti betétek önkényes megcsapolását –, a végül kialakult megállapodás is távol van a megnyugtatótól. A Laiki bank nagyobb betéteseinek önkényes kiválasztása és a köztük való különbségtétel elmulasztása például nem tűnik túl erős érvekkel védhető döntésnek. Ráadásul a döntéshozatal módja – emelték ki a piaci elemzők – újabb súlyos tekintélyvesztést okozott az eurózóna vezetőinek.

JEROEN DIJSELBLOEM

A tőkeforgalom korlátozása korábban többnyire tabunak számított az IMF megközelítésében (bár Izland esetében hallgatólagosan már elfogadták bevezetésüket), az eurózóna történetében pedig először került sor a tőkemozgások adminisztratív korlátozására. Ezek nélkül bizonyára pánikszzerűen vonnák ki a tőkét, és a szigetország azonnal megroppanna a GDP-jének többszörösét kitevő pénzek kiáramlása miatt. Paul Krugman közgazdász szerint hosszú távon kedvező hatása is lehet, ha a fejlett országok politikusai

ezek után felülvizsgálják a tőke szabad áramlásával kapcsolatos eddigi elveiket. Vannak más hangok is, amelyek támogatják az európai válságkezelés hangsúlyának érezhető eltolódását. William Buiters, a Citigroup vezető közgazdásza szerint például valójában jó hír, hogy Ciprus esetében felhagytak az európai vezetők adósságválság panaszainak adósságból történő csillapításával, és megkezdtek agresszívan bevonni a betéteseket is. Ez lendületet adhat a hitelállomány leépítésének a kontinens pénzügyi rendszerében, ami szerint a hosszabb távú gyógyulás feltétele.

Ciprus előtt mindenesetre még borúsabb lett a jövő, hiszen az ország pénzügyi szolgáltatások exportjára alapozott gazdasági modelljének bizonyára befellegzett – nem mellesleg az európai pénzügyminiszterek konkrétan ezt az üzenetet fűzték a megállapodáshoz. A tízmilliárd dolláros mentő csomag feltételeként görög típusú megszorítások is jöhetnek, amelyek az eddigi tapasztalatok alapján hozzáadhatnak majd a bankrendszer redukálása és az ingatlanárak várható további zuhanása miatt eleve nagyon erős recessziós nyomáshoz. Az is kérdés lehet, hogy a turizmusnak mennyire fog ártani például a tőkeforgalom korlátozása – ezért is vetődhet fel sokak szerint logikusan, hogy miért nem lép ki a szigetország az eurózónából, a leértékelt saját fizetőeszköz segítségével talán lényegesen több nyaralót tudna tengerpartjaihoz csábítani.

KASNYIK MÁRTON

ÁTÉRTELMEZŐDIK AZ ADÓPARADICSOMOK HELYZETE

► A több mint 300 milliárd forintnyi magyar kihelyezések 10 milliárd forintot meghaladóan kénytelenek terhet vállalni a tegnapi ciprusi megállapodás kapcsán – mondta lapunknak Karagich István, a Blochamps pénzügyi tanácsadó ügyvezető igazgatója. Az események adóstratégiájuk átgondolására készítetik majd a szigetországban adóoptimalizációs céllal jelen lévő cégeket – valószínű, hogy a jövőben a többség nem a félig tūrt adókönyvet és adómegállapodásokat keresi majd, hanem hosszabb távon fenntartható struktúrákat épít. De világszerte átértelmeződik lassan az adóparadicsomok helyzete is, az ott tartott forrásokat például egyre inkább igyekeznek majd magukhoz csábítani a nagyobb gazdaságok is. Ciprus pénzügyi rendszerében az eurózónás tagság mellett a belé vetett bizalom és a makulátlan státusz volt vonzó, ami a most elfogadott megállapodással semmivé lesz. Az államok és a bankok viszonya az elmúlt három-öt évben alapjaiban változott meg, úgy tűnik, most megváltozik az állam és a betétesek viszonya is. A megállapodás nem csak az eurózóna és Ciprus viszonyáról szól, a történet háromszereplős, a most elfogadott rendezés ugyanis Oroszországnak okozza a legnagyobb érdeksérelmet, bár az oligarchák egyértelműen adóelkerülő céllal Ciprust választó kihelyezéseinek érdekképviselője az elmúlt napok tárgyalásai során nyilván a Kremlnek is okozott néhány tudathasadásos órát. A 30 milliárd dollárosra becsült orosz betétállományból akár 6-10 milliárd dollárnyi veszhet el. Moszkva ezt nem valószínű, hogy szó nélkül hagyja, ám az első kormányközeli reakciók szerint az ostor egészen másutt – akár német vállalatok szankcionálásán – is csattanhat. Mindenesetre a Kreml hagyományosan legalább olyan találékony az unortodox módszerek kitalálásában, mint volt a mostani megállapodás során a trojka.